

Sygn. akt I CSK 757/14

POSTANOWIENIE

Dnia 26 maja 2015 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jan Górowski

w sprawie z wniosku M. W., K. W. i A. W.
przy uczestnictwie M. K., J. W., M. W. , A. W. i Z. W.
o przyjęcie oświadczeń o uchyleniu się od skutków prawnych,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 26 maja 2015 r.,
na skutek skargi kasacyjnej wnioskodawców
od postanowienia Sądu Okręgowego w Warszawie
z dnia 28 marca 2014 r., sygn. akt V Ca 2489/13,

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania jeżeli: w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (art. 398⁹ § 1 k.p.c.).

Instytucja przedsądu, jak wynika z orzecznictwa Trybunału Konstytucyjnego, jest zgodna z normami konstytucyjnymi, a także z zaleceniami Rady Europy zezwalającymi na wprowadzenie środków eliminujących dostęp do sądu najwyższego szczebla. Skarga kasacyjna służy od prawomocnego orzeczenia, ma ograniczony zasięg, a jej podstawowym celem jest ochrona interesu publicznego przez zapewnienie jednolitości wykładni i twórczy wkład Sądu Najwyższego w rozwój prawa.

Choć skarżący wskazali na potrzebę wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów oraz na oczywistą zasadność skargi kasacyjnej to nie występują te przesłanki przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania ze względu na przesłankę z art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. wymaga wykazania, że chodzi o wykładnię przepisów prawa, których treść i znaczenie nie zostały dostatecznie wyjaśnione w dotychczasowym orzecznictwie lub, że istnieje potrzeba zmiany ich dotychczasowej wykładni, podania na czym polegają wątpliwości związane z jego rozumieniem oraz przedstawienia argumentacji świadczącej, że wątpliwości te mają rzeczywisty i poważny charakter, nie należą do zwykłych wątpliwości, które wiążą się z procesem stosowania prawa. W przypadku, gdy w ramach stosowania tych przepisów powstały już w orzecznictwie sądów określone rozbieżności, skarżący powinien je przedstawić, jak też uzasadnić, że dokonanie wykładni jest niezbędne do rozstrzygnięcia sprawy (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 28 marca 2007 r., II CSK 84/07; z dnia 11 stycznia 2008r., I UK 283/07; z dnia 13 czerwca 2008 r., III CSK 104/08; z dnia 12 grudnia 2008 r., II PK 220/08, niepubl.; z dnia 8 lipca 2009 r., I CSK 11/09, niepubl.).

Zaskarżone skargą kasacyjną orzeczenie oczywiście narusza prawo, gdy jest niewątpliwie sprzeczne z zasadniczymi i niepodlegającymi różnej wykładni przepisami, albo zostało wydane w wyniku błędnej wykładni lub niewłaściwego zastosowania prawa, które jest w sposób pewny i niewątpliwy z góry widoczne dla prawnika, bez potrzeby głębszej analizy jurystycznej (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 8 marca 2003 r., I PKN 341/2001 OSNP 2004, nr 6, poz. 100.).

Skarga kasacyjna nie jest oczywiście uzasadniona, albowiem zaskarżone orzeczenie nie narusza prawa w wyżej wskazanym znaczeniu. Wnioskodawcy już we wniosku przyznali, że gdy po śmierci ojca rozważali kwestię przyjęcia lub odrzucenia spadku, to po ustaleniu, że dziedziczenie z małoletnimi zawsze oznacza dziedziczenie z dobrodziejstwem inwentarza, lekkomyślnie przyjęli za pewne, że nieruchomości, z której korzystał tylko ojciec była jego wyłączną własnością i zdecydowali pozostawić bieg wydarzeń regulacji ustawowej, nie widząc potrzeby korygowania go dodatkowym oświadczeniem. Nie może być uznana za błąd istotny nieznanomość przedmiotu spadku, będąca wynikiem niedołożenia należytej staranności w ustaleniu rzeczywistego stanu majątku spadkowego (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 30 czerwca 2005 r., IV CK 799/04, OSNC 2006 Nr 5, poz. 94; z dnia 18 marca 2010 r., V CSK 337/09, niepubl. i z dnia 1 grudnia 2011 r., I CSK 85/1, niepubl.; z dnia 5 lipca 2012 r., IV CSK 612/11, niepubl.). Poprzestanie na pozbawionym podstaw przypuszczeniu dotyczącym stanu tego majątku jest wyrazem braku należytej staranności, który uniemożliwia uchylenie się od skutków prawnych złożenia albo niezłożenia oświadczenia woli w oparciu o przepisy o wadach oświadczenia woli.

Przesłanka określona w art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. nie występuje, gdyż nawet przyjęcie, że błąd co do prawa może wyczerpywać hipotezę normy wynikającej z art. 1019 k.c. w zw. z art. 84 k.c. (por. postanowienie z dnia 29 listopada 2012 r., II CSK 171/12, LEX nr 1294475), nie wywarłoby wpływu na odmienny wynik sprawy. Generalnie obowiązuje zasada, że nikt nie może tłumaczyć się nieznanomością prawa. Zakładając jednak, że wnioskodawcy mylnie początkowo sądzą, że nabycie spadku z dobrodziejstwem inwentarza spowoduje, że będą za długi spadkowe odpowiadali tylko do wysokości stanu czynnego spadku i tylko majątkiem spadkowym, to z ustaleń niewątpliwie wynika, że było to wynikiem ich

niestaranności. Mylne w tym wypadku przekonanie wnioskodawców, to wynik ich biernego zachowania, a w każdym razie nie było uzasadnione szczególnymi okolicznościami.

Według judykatury nabycie spadku z dobrodziejstwem inwentarza, jest zawsze bezpłatnym przysporzeniem, którego rozmiar określa ustawa (przy dziedziczeniu ustawowym) lub treść testamentu (przy dziedziczeniu testamentowym), bądź - gdy długi spadku są równe wartości stanu czynnego spadku lub go przewyższają - wprowadzie do przysporzenia nie prowadzi, ale nie powoduje żadnego uszczuplenia majątkowego (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 25 czerwca 1996, II CRN 214/95, Prok i Pr – wkł. 1996 r., nr 11, s. 40 i postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 25 czerwca 1996 r., II CRN 214/95, niepubl.). Interes wnioskodawców w sprawie dostatecznie zabezpiecza wyjątek przewidziany w art 1015 § 2 k.c., tj. fikcja przyjęcia spadku z dobrodziejstwem inwentarza.

Z tych względów Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (art. 398⁹ § 2 k.p.c.).